

KRONIKA INSTYTUTU TEOLOGII MORALNEJ KUL ZA ROK AKADEMICKI 2006/2007

I. STUDENCI

Na nowy rok akademicki przyjęto 12 osób (w tym 5 osób świeckich).

II. PRACE DYPLOMOWE

A. Prace doktorskie

Pod kierunkiem samodzielnych pracowników naukowych sfinalizowano przewody doktorskie:

Ks. mgr Edward T o r o ń c z a k na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dnia 12 grudnia 2006 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Opcja fundamentalna w chrześcijańskim życiu moralnym. Studium w świetle posoborowego nauczania Kościoła* (Lublin 2006, mps ss. 333). Publiczna rozprawa odbyła się 6 grudnia 2006 r. Promotorem rozprawy był śp. ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny, a recenzentami: ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk (UKSW) i ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL.

Rozprawa była próbą ukazania, do jakiego stopnia współczesne teorie opcji fundamentalnej (wyboru podstawowego) przyczyniły się do posoborowej odnowy życia moralnego, a w jakim wymiarze doprowadziły do jego kryzysu. Studium odwołuje się do wymiaru historycznego i interdyscyplinarnego. Jego źródłem było posoborowe nauczanie Kościoła, szczególnie wyrażone w: Deklaracji *Persona humana* (1975), Adhortacji apostolskiej *Reconciliatio et paenitentia* (1984) oraz Encyklice *Veritatis splendor* (1993). Wykorzystano także szereg opracowań polskojęzycznych i obcojęzycznych.

Punktem wyjścia było ukazanie genezy pojęcia opcji fundamentalnej w tradycji chrześcijańskiej, ze szczególnym uwzględnieniem inspiracji filozoficznych (Kanta, Blondela, Maréchala, Kierkegaarda, Maritaina i von Hildebranda). Dopelnieniem teologiczno-filozoficznej genezy pojęcia opcji fundamentalnej stała się eksplikacja wyboru osobowego w psychologii humanistyczno-egzystencjalnej.

W drugim rozdziale podkreślono, że pojęcie to zrodziło się w obszarze teologii dogmatycznej, z której wywodził się między innymi Rahner, określając fundamenty antropologiczno-etyczne współcześnie rozwijanych teorii opcji fundamentalnej (transcendentalnej). Wielu moralistów tzw. nowej teologii moralnej przejęło zasadnicze

tezy antropologii transcendentnej i przeniosło je na grunt teologii moralnej, co miało istotny wpływ na reinterpretację moralności katolickiej.

W trzecim rozdziale znalazła się teologicznomoralna interpretacja opcji fundamentalnej dokonana w kontekście Pisma Świętego i posoborowego nauczania Kościoła, który akceptując kategorię opcji fundamentalnej, zakreślił jednak pewne granice, które wydają się niezbędne dla właściwego rozumienia moralności chrześcijańskiej. W ocenie moralnej teoria opcji fundamentalnej pozostaje tak długo kontrowersyjna, jak długo przyjmuje się dualistyczną antropologię człowieka, a także subiektywistyczne podejście do ludzkiej moralności. Prawidłowa interpretacja opcji fundamentalnej pomaga określić pozytywny i praktyczno-życiowy charakter wyboru, który nie tylko kształtuje integralną moralność człowieka, lecz wspiera realizację życiowego powołania, za które każdy człowiek ponosi osobistą odpowiedzialność.

Ks. mgr Waldemar O l e c h na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dnia 27 lutego 2007 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Polska teologia nadziei w okresie posoborowym* (Lublin 2006, mps ss. 317). Publiczna rozprawa odbyła się 25 stycznia 2007 r. Promotorem rozprawy był o. dr hab. Andrzej Derdziuk, prof. KUL, a recenzentami: ks. dr hab. Jan Orzeszyna, prof. PAT i ks. dr hab. Jerzy Gocko, prof. KUL.

Dysertacja podejmuje prezentację i ocenę dorobku polskiej teologii w jej refleksji nad nadzieją w okresie posoborowym. Poszukuje w ten sposób odpowiedzi na zasadnicze pytanie czy charakteryzująca tę refleksję oryginalność w zakresie treści i formy w pełni uzasadnia przyznanie jej tytułu polskiej teologii nadziei.

Analiza problematyki została rozpoczęta od naświetlenia kulturowo-społecznych zagrożeń ludzkiej i chrześcijańskiej nadziei z uwzględnieniem historycznego procesu ich rodzenia się i narastania. Autor, poświęcając pierwszą część światopoglądowym i doktrynalnym źródłom oskarżenia chrześcijańskiej nadziei, przywołał przesłanie „filozofii rozpaczy”, które dało genetyczne podstawy ideologii marksistowskiej i egzystencjalizmowi. Następnie zaprezentował zasadniczą linię apologii nadziei na płaszczyźnie filozoficzno-teologicznej w jej oryginalnej taktyce ujawniania „błędu antropologicznego” oraz ukazał współczesne kryzysy postaw ze wskazaniem na trzy zasadnicze ich źródła w postaci zafałszowanej koncepcji Boga, człowieka i świata oraz konsekwencje tychże błędów w kulturze masowej. Trzeci wymiar zagrożeń wiąże się z propozycjami, jakie adresowane są przez sekty i pseudoduchowe ruchy do ludzi „poszukujących” oraz z utopijnymi wizjami przyszłości proponowanymi w formie metodologicznego optymizmu.

W drugiej części pracy przywołane zostały treści określające istotę nadziei w jej etycznej strukturze i teologicznej głębi. Na płaszczyźnie etycznej uporządkowano pojęcia opisujące nadzieję i zdefiniowano jej kształt przedmiotowy w oparciu o antropologię adekwatną. Następnie uwypuklono nadprzyrodzony charakter daru nadziei na tle etycznego horyzontu wartości i motywów. Przeprowadzona analiza biblijnych treści, wątków i idei obecnych w refleksji polskich teologów ukazała niezwykle charakter obdarowania prawdą i łaską. Wyraża się ono najpełniej w nowej aksjologii Błogosławieństw, która niesie możliwość usensownienia negatywnych doświadczeń życia i uczynienie ich drogą ku szczęściu. Autor zwrócił także uwagę na trynitarnie

motywy nadziei odsłaniające nieodwołalnie przyrzeczoną w Nowym Przymierzu rzeczywistość zbawczej miłości Boga.

Trzeci rozdział został poświęcony ukazaniu eklezjalnej pedagogii sperancyjnej i ocenie w tym świetle polskiej teologii nadziei. Autor przedstawił praktyczne wymagania warunkujące wzrastanie nadziei związane z celebrowaniem Ewangelii nadziei i doświadczeniem mocy zbawczej w sakramentalno-kultycznym spotkaniu z miłosierdnym Bogiem. Wskazał w ten sposób na jedyne źródło budzenia i umacniania dynamizmu miłości, która otwiera człowieka na przyjęcie posłania do świata i zaangażowanie w jego przemianę i uświęcenie, aż po ofiarowanie i obdarowanie swoim życiem dla zbawienia i za zbawienie innych. Ostatnia część pracy poświęcona została określeniu chrześcijańskich postaw nadziei, wskazuje ona na konieczność nabywania umiejętności paschalnego rozumienia i przeżywania swojej obecności i służby we wspólnocie ludzi uświęconych i grzesznych.

Ks. mgr Jacek M i z a k na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dnia 22 maja 2007 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Współdziałanie rodziny i szkoły w wychowaniu moralnym w świetle posoborowego nauczania Kościoła* (Lublin 2007, mps ss. 296). Publiczna rozprawa odbyła się 23 kwietnia 2007 r. Promotorem rozprawy był o. dr hab. Andrzej Derdziuk, prof. KUL, a recenzentami: ks. dr hab. Roman Kuligowski (UKSW) i ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL.

Praca podejmuje problematykę współdziałania dwóch podstawowych środowisk wychowawczych, jakimi są rodzina i szkoła, w zakresie wychowania moralnego. Rozdział pierwszy prezentuje chrześcijańską koncepcję wychowania moralnego w kontekście współczesności. Ukazane w nim zostały podstawowe zagrożenia moralne, jakie dominują we współczesnej kulturze i mają wpływ na proces wychowania; następnie zasadniczy rys chrześcijańskiej koncepcji wychowania, którym jest personalizm oraz istota i etapy rozwoju moralnego (anomia, heteronomia, autonomia, teonomia).

Rozdział drugi podejmuje problematykę wychowania moralnego w rodzinie, będącej podstawowym środowiskiem wychowawczym. Zawarte w nim zostały również główne aspekty wychowania moralnego w rodzinie, to znaczy wychowanie do wolności, odpowiedzialności, miłości oraz wychowanie seksualne. Rodzina posiada oczywiście swoje drogi i sposoby wychowania moralnego (są nimi: wychowanie przez codzienność, wychowanie za pomocą dobrego przykładu, wychowanie poprzez autorytet rodzicielski, ogromną rolę odgrywa też przekazywanie wiedzy z zakresu moralności drogą perswazji lub rozmowy z dziećmi na tematy aksjologiczne), zostały one ukazane pod koniec tego rozdziału.

Kolejny rozdział traktuje o wychowaniu moralnym, jakie odbywa się w środowisku szkolnym. Jego rola, choć niezmiernie ważna, ma charakter dopełniający oddziaływania wychowawcze rodziny. Autor przedstawił w tym rozdziale najpierw społeczno-wychowawczą rolę szkoły, ukazał jej znaczenie w upowszechnianiu wartości ze szczególnym uwzględnieniem szkolnej katechezy w tym względzie, by scharakteryzować wreszcie postugę nauczyciela-wychowawcy oraz jego wkład w rozwój moralny powierzonych sobie wychowanków.

Rozdział czwarty omawia zagadnienie bezpośredniej współpracy rodziców i nauczycieli w wychowaniu moralnym. Ponieważ na wychowanie to mają wpływ również inne środowiska, takie jak: środowisko rówieśnicze, mass media czy Kościół, ich rola ukazana została na początku tego rozdziału. Następnie rozprawa podejmuje problematykę warunków (zasada prymatu rodziny w wychowaniu, zasada wzajemnego poznania, zasada zgodności celów wychowawczych, zasada partnerstwa) i form skutecznego współdziałania szkoły z rodziną (chodzi tu głównie o spotkania indywidualne, czyli rozmowy, oraz zbiorowe, tzw. wywiadówki). Na koniec autor ukazał znaczenie Kościoła w zbliżeniu oddziaływań wychowawczych rodziny i szkoły.

Ks. mgr Robert U r b a ń c z y k na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dnia 19 czerwca 2007 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Moralno-społeczne aspekty migracji w świetle nauczania Kościoła* (Lublin 2007, mps ss. 264). Publiczna rozprawa odbyła się 5 czerwca 2007 r. Promotorem rozprawy był ks. dr hab. Jerzy Gocko, prof. KUL, a recenzentami: ks. dr hab. Piotr Morciniec (UO) i ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL.

Głównym celem pracy było ukazanie moralno-społecznych aspektów migracji oraz ich wpływu na zmiany zachowań ludzkich. Z perspektywy nauki społecznej Kościoła przeanalizowano sytuację migrantów, ludzi często zagubionych, niechcianych, mających trudności z asymilacją w nowych środowiskach. Opisano też naukę i działania Kościoła zmierzające do wsparcia osób zmieniających z różnych przyczyn swoje miejsce pobytu. Źródłami dla omawianego tematu były dokumenty Soboru Watykańskiego II, encykliki społeczne poczynając od *Rerum novarum* (1891) Leona XIII, a na *Centesimus annus* (1991) Jana Pawła II kończąc. Do źródeł zaliczyć należy także inne dokumenty i alokucje papieskie, zwłaszcza orędzia na *Światowy Dzień Migranta*, orędzia na *Światowy Dzień Pokoju* oraz instrukcję *Erga migrantes Caritas Christi*, która została szczegółowo opisana w dysertacji.

Przyjęta struktura rozprawy odpowiada typowemu dla badania moralności życia społecznego paradygmatowi metodologicznemu: *widzieć–ocenić–działać*. W pierwszym rozdziale znalazł się opis zjawiska migracji, podanie jej różnych form, a także przyczyn skłaniających konkretnych ludzi do podjęcia decyzji o rozpoczęciu migracji. Następnie przedstawiono zagrożenia, jakie niesie ze sobą zmiana miejsca pobytu, a wśród nich: marginalizację, biedę, problemy demograficzne i zagrożenia małżeńsko-rodzinne.

W drugim rozdziale rozprawy znalazły się zasady troski migrantów w perspektywie wiary. Opisano najpierw migracje w dziejach Izraela, miłość Chrystusa do migrantów i pielgrzymi wymiar wspólnoty Kościoła. Następnie opracowano zagadnienie godności człowieka migrującego, jego prawa oraz kwestię miłosierdzia i solidarności w odniesieniu do migrantów.

Trzeci, ostatni rozdział dysertacji zwiera analizę wyzwania, jakie stanowią migracje dla Kościoła i różnych społeczności świeckich. Analizując działania Stolicy Apostolskiej, podkreślono jej główne zadanie, jakim jest wypracowywanie i głoszenie zasad odnoszenia się do migrantów. Znajdują się wśród nich szczegółowe regulacje prawne, jak i bardziej ogólne wskazania oraz zachęty o charakterze moralnym. Przedstawiono również dialog ekumeniczny i międzyreligijny jako drogę do integracji

migrantów. Po omówieniu zadań stojących przed różnymi instytucjami rządowymi, przysłała kolej na organizacje pozarządowe. Z perspektywy czasu można zaobserwować ewolucję nauki katolickiej w kwestii migracji. Jeśli Sobór nazywał ją wielkim problemem naszych czasów, to Jan Paweł II mówił już o możliwych cechach pozytywnych migracji. Najnowsze wypowiedzi papieskie są w tej sprawie jeszcze bardziej zdecydowane. Benedykt XVI wprost zaapelował do wspólnoty międzynarodowej o wypracowanie konkretnych rozwiązań ułatwiających legalną migrację.

B. Prace magisterskie

Pod kierunkiem o. dra hab. Andrzeja D e r d z i u k a, prof. KUL:

Borysiuk R. – Godność i posłannictwo kobiety w nauczaniu Jana Pawła II.

Cisek P. – Odpowiedzialność chrześcijan za kształtowanie wyobraźni miłosierdzia.

Derdziuk M. – Posługa spowiednictwa w Zakonie Braci Mniejszych Kapucynów na przykładzie św. o. Leopolda Mandićia.

Domański M. – Motywacja religijna trwania w trzeźwości osób uzależnionych od alkoholu.

Furmaniak M. – Moralne aspekty abstynencji od napojów alkoholowych.

Hubiak D. – Cierpienie w życiu Jana Pawła II.

Kopania M. – Posłannictwo chrześcijan w świecie w świetle publikacji ks. prof. Janusza Nagórnego.

Kruk M. – Moralne aspekty naturalnego planowania rodziny.

Kuchynski H. – Problematyka rad ewangelicznych na łamach czasopisma „Via consecrata” w latach 1998-2003.

Mulawa A. – Odpowiedzialność chrześcijan w zabezpieczeniu prawnej ochrony życia poczętego.

Ogorzałek G. – Eutanatyczny styl życia w świecie współczesnym.

Paluch K. – Powołanie do życia w czystości w świetle wybranej literatury teologicznomoralnej.

Pastuszka I. – Wpływ reklamy TV na kształtowanie postawy chrześcijańskiej.

Pietrucha W. – Problematyka wojny i pokoju w islamie. Zagadnienia wybrane.

Sałaga L. – Moralne aspekty zachowywania przepisów liturgicznych w sprawowaniu Eucharystii.

Skąlecka A. – Wpływ telewizyjnych obrazów przemocy na rozwój moralny dziecka w wieku młodszym szkolnym w świetle badań własnych.

Socha M. – Teologia życia w artykułach na portalach internetowych www.mateusz.pl, www.opoka.org.pl.

Ścibak A. – Moralne aspekty przygotowania do sakramentów świętych.

Pod kierunkiem ks. dra hab. Jerzego G o c k i, prof. KUL:

Kulicki P. – Przebaczenie jako akt miłosierdzia Bożego względem człowieka w nauczaniu i praktyce sakramentalnej Kościoła.

Jeżewicz M. – Moralne aspekty reklamy w świetle posoborowego nauczania Kościoła.

Pańczyszyn T. – Zagrożenia życia społecznego w Polsce po roku 1989 r. w świetle nauczania społecznego Kościoła.

Walkowiak P. – Troska Kościoła o godność człowieka na przykładzie działalności charytatywnej w Polsce po 1989 roku.

Łubiarz M. – Moralne aspekty męczeństwa za wiarę na przykładzie męczeńskiej śmierci bł. Józefa Kowalskiego SDB (1911-1942).

Gracz B. – Radość chrześcijańska jako czynnik odnowy duszpasterstwa młodzieżowego.

Kotwica E. – Miłość fundamentem życia chrześcijańskiego w świetle encykliki *Deus caritas est* Benedykta XVI.

Mrozek R. – Sport jako element wychowania moralnego człowieka w świetle publikacji Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Róg M. – Ocena liberalnej koncepcji wolności według Stanisława Kowalczyka.

Szymczycha J. – Odpowiedzialność moralna w akcie samobójczym w świetle wybranej literatury polskiej.

Pod kierunkiem ks. dra hab. Krzysztofa J e ż y n y, prof. KUL:

Augustynek K. – Powołanie do czystości przedmałżeńskiej w świetle dwumiesięcznika „Miłujcie się”

Błaszczyk T. – Pośłannictwo rodziny w Kościele na podstawie polskich czasopism religijnych w latach 1989-1998.

Cudziło M. – Rola egzorcyzmu większego w wyzwoleniu człowieka opętanego przez szatana na podstawie posoborowej literatury teologicznej.

Derlukiewicz W. – Chrystus odpowiedzią na pytanie współczesnego człowieka o szczęście w świetle nauczania Jana Pawła II.

Gołąbek R. – Nauczanie społeczne biskupa Jana Chrapka. Studium teologiczno-moralne.

Hejnar M. K. – Wizja ludzkiej płciowości na łamach miesięcznika „Twój Styl” (1990-2004).

Szutka P. – Wezwanie do „duchowej adopcji” dziecka poczętego w świetle publikacji Ruchów Obrony Życia.

Zubrzycki P. – Wezwanie do „kultury solidarności” w świetle adhortacji apostołskiej *Ecclesia in Europa* Jana Pawła II.

Żurakowska K. – Teologia ciała według Carla Rocchety.

Pod kierunkiem ks. dra Piotra H. K i e n i e w i c z a:

Adamiak J. – Wpływ legalizacji eutanazji na relację lekarz–pacjent na podstawie nauczania Kościoła.

Kocka A. – Manipulacja jako zaprzeczenie postawy miłości na podstawie wybranej literatury psychologicznej i teologicznomoralnej.

Król M. – Patologiczne zjawiska związane z pracą ludzką jako zagrożenia dla osoby, rodziny i społeczeństwa w świetle nauczania Kościoła.

Krukowska A. – Motywy urodzenia dziecka po niekorzystnej diagnozie prenatalnej.

Łyś A. – Pornografia a chrześcijańska wizja płciowości w świetle cyklu katechez Jana Pawła II „Mężczyzną i niewiastą stworzył ich”

Niziołek K. – Służebna rola środków masowego przekazu na podstawie Jana Pawła II Orędzi na Światowy Dzień Komunikacji Społecznej.

Ropiak A. – Wychowanie psycho-seksualne osób z zespołem Downa na podstawie literatury psychologiczno-pedagogicznej. Studium teologicznomoralne.

Sobala M. – Moralna ocena przyczyn zaburzeń odżywiania w świetle literatury psychologicznej, medycznej i teologicznomoralnej.

Śliwka A. – Moralna ocena postawy antykoncepcyjnej na podstawie nauczania Kościoła.

Pod kierunkiem ks. dra hab. Sławomira N o w o s a d a, prof. KUL:

Grzebalski P. – Niepełnosprawność jako wyzwanie moralne w świetle współczesnego nauczania Kościoła.

Mazurek R. – Etyczne aspekty reklamy w świetle wybranych publikacji polskich.

Płatek A. – Ideał życia kapłańskiego w świetle publikacji na łamach „Głosu Kapłańskiego” w latach 1927-1931.

Wiśniewski Ł. – Koncepcja wolności według George’a Weigla.

Pod kierunkiem ks. dra Mariana P o k r y w k i:

Chmiel D. – Rola sakramentu pokuty w formacji sumienia w świetle polskich publikacji teologicznomoralnych w latach 1984-2004.

Hejzner B. – Rola sakramentu pokuty i pojednania w budowaniu małżeńskiej „communio personarum” w świetle nauczania Jana Pawła II.

Jastrząb E. – Wezwanie do uczestnictwa w życiu społecznym w świetle przemówień Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski.

Kielar M. – Wezwanie do odpowiedzialnej wolności w życiu społecznym w świetle przemówień Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski.

Miłosz B. – Integralna wizja płciowości w świetle polskich publikacji teologicznomoralnych w latach 1983-2006.

Nylec A. – Problematyka cierpienia na łamach kwartalnika „Homo Dei” w latach 1984-2005.

Pióro K. – Zadania wychowawcze rodziców w nauczaniu Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski.

Pod kierunkiem bpa dra hab. Józefa W r ó b l a, prof. KUL:

Załęska K. – Moralne podstawy leczenia pacjentów ubezwłasnowolnionych.

Pod kierunkiem ks. dra Tadeusza Z a d y k o w i c z a:

Pravorska M. F. – Współczesne uwarunkowania życia konsekrowanego w świetle posoborowego nauczania Kościoła.

Skóra P. – Wyzwania moralne dla chrześcijan w Europie w świetle Adhortacji Jana Pawła II *Ecclesia in Europa*.

Szwaj T. – Czystość przedmałżeńska jako wyzwanie moralne w kontekście współczesności.

Wasyluk Ł. B. – Przewyciężenie uzależnień na drogach chrześcijańskiego wyzwolenia.

Ziętek M. – Komunia małżeńska jako fundament wychowania w rodzinie chrześcijańskiej w nauczaniu Jana Pawła II.

Żuk W. – Aspekty ingerencji terapeutyczno-genetycznych w świetle nauczania Kościoła.

III. Z ŻYCIA INSTYTUTU

Pracami Instytutu w okresie sprawozdawczym kierował ks. dr hab. Krzysztof Jeżyna, prof. KUL. Ks. dr Tadeusz Zadykowicz pełnił funkcję sekretarza Instytutu. Ponadto ks. dr hab. J. Gocko, prof. KUL był odpowiedzialny za zeszyt teologiczno-moralny RT i za kontakty z TN KUL; o. dr hab. A. Derdziuk, prof. KUL był odpowiedzialny za kontakty z KBN. Opiekę nad zakładami pełnili: ks. dr hab. Jerzy Gocko, prof. KUL oraz ks. dr Piotr H. Kieniewicz. Za gablotę Instytutu odpowiedzialny był ks. dr Wojciech Rzepa.

17 października 2006 r. zmarł ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny, kierownik Katedry Teologii Moralnej Ogólnej, długoletni Dyrektor Instytutu Teologii Moralnej.

20 listopada odbył się wieczór wspomnień o ks. prof. J. Nagórnym z udziałem pracowników Instytutu oraz studentów.

Ks. Wojciech Rzepa od 1 października 2006 r. został zatrudniony jako asystent Katedry Teologii Moralnej Ogólnej.

Ks. Krzysztof Kwiatkowski od 15 lutego 2007 r. został zatrudniony jako asystent Katedry Teologii Moralnej Szczegółowej.

Ks. dr Waldemar Olech od 15 lutego 2007 r. został zatrudniony jako asystent Katedry Historii Teologii Moralnej.

Pracownicy Instytutu prowadzili swoje zajęcia dydaktyczne według programu przyjętego przez Radę Wydziału i zatwierdzonego przez Senat Akademicki KUL. Pracownicy Instytutu prowadzili również zajęcia w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Teologii we Lwowie (Ukraina). W pierwszym semestrze ks. dr M. Pokrywka przebywał na urlopie habilitacyjnym.

Pracownicy Instytutu prowadzili ponadto wykłady:

O. A. Derdziuk: wykład: „Teologia życia konsekrowanego” WSD OFM Cap. Lublin, rok I (1 g. tyg. w I sem.); wykład: „Spowiednictwo” WSD Marianie, rok VI (1. g. tyg. w I sem.).

Ks. J. Gocko: seminarium magisterskie z teologii moralnej i katolickiej nauki społecznej w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie (2 godz. w tyg.); wykład z katolickiej nauki społecznej w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie (1 godz. w tyg.); seminarium magisterskie w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Teologii we Lwowie i w Tarnopolu (Ukraina); wykład „Problematyka moralna praw

człowieka” na kursie doktoranckim w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Teologii we Lwowie.

Ks. K. Jeżyna: „Teologia moralna – Sakramentologia moralna” (wykład) na Studium Licencjacko-doktoranckim Filii Wydziału Teologii KUL we Lwowie (10 godz.); „Teologia moralna – Sakramentologia moralna” (seminarium) na Studium Licencjacko-doktoranckim Filii Wydziału Teologii KUL we Lwowie (10 godz.); „Personalistyczna koncepcja płciowości” Studium życia rodzinnego. Archidiecezja Lubelska (12 godz.); „Katolicka nauka moralna o małżeństwie i rodzinie” Międzywydziałowe Studium Życia Rodzinnego. KUL (12 godz.); „Teologia moralna ogólna” Studium Katechetyczne. KUL (10 godz.).

Ks. P. H. Kieniewicz: wykłady z teologii moralnej szczegółowej; WSD Księży Marianów; rok IV-V (2 godz. tyg.); ćwiczenia z teologii moralnej szczegółowej; WSD Księży Marianów; rok IV-V (1 godz. tyg.).

Ks. K. Kwiatkowski: wykład „Moralność życia społecznego” w Instytucie Nauk Religijnych Diecezji Kamieniecko-Podolskiej (Ukraina) – 11 godz.

Ks. S. Nowosad: wykład: „Teologia moralna ogólna”; WSD Księży Marianów; dwa semestry (2 g. tyg.); wykład: „Etyka ogólna i etyka biznesu”; Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Zamościu; dwa semestry (25 g. w semestrze).

Ks. W. Rzepa: Wykład: „Etyka”; UKSW, Wydział Teologiczny – jednolite studia magisterskie w trybie niestacjonarnym (15 godz.); wykład: „Teologia moralna fundamentalna”, UKSW, Wydział Teologiczny – jednolite studia magisterskie w trybie niestacjonarnym (15 godz.); wykład: „Katolicka nauka społeczna”, UKSW, Wydział Teologiczny – jednolite studia magisterskie w trybie niestacjonarnym (15 godz.).

Ks. T. Zadykowicz: wykłady w WSD w Białymstoku (teologia moralna szczegółowa, ćwiczenia z teologii moralnej szczegółowej); seminarium magisterskie w Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Sekcja św. Jana Chrzciciela. Studium Teologii w Białymstoku; seminarium magisterskie z teologii moralnej w WSD w Białymstoku.

Pracownicy Instytutu byli członkami komisji egzaminów licencjackich – 31.05. 2007: o. A. Derdziuk, ks. J. Gocko, ks. K. Jeżyna, ks. P. Kieniewicz; ks. S. Nowosad. O. A. Derdziuk wziął udział w egzaminach wstępnych na Wydział Teologii KUL. Pracownicy Instytutu prowadzili konsultacje dla eksternistów: ks. K. Jeżyna, ks. P. Kieniewicz, ks. M. Pokrywka, ks. T. Zadykowicz oraz seminaria magisterskie dla eksternistów: o. A. Derdziuk, ks. K. Jeżyna, ks. S. Nowosad.

Instytut Teologii Moralnej był organizatorem lub głównym współorganizatorem czterech sympozjów:

Sympozjum zorganizowane przez Instytut Teologii Moralnej: *Wychowanie w rodzinie. W 25. rocznicę „Familiaris consortio” Przesłanie moralne Kościoła* (5.12. 2006 r.). Uczestniczyli wszyscy pracownicy Instytutu. Referaty wygłosili: ks. M. Pokrywka – *Antropologiczne podstawy wychowania*. W dyskusji panelowej uczestniczyli: ks. T. Zadykowicz – *Wychowanie a autorytet*, ks. K. Kwiatkowski – *Wychowanie religijne*, ks. W. Rzepa – *Wychowanie moralne*, ks. P. H. Kieniewicz – *Wychowanie społeczne*.

Sesja międzynarodowa: *Bioethics in the light of Moral Theology* (12.01.2007). Uczestniczyli wszyscy pracownicy Instytutu.

Interdyscyplinarna sesja bioetyczna: „*Jeśli światło, które jest w tobie, jest ciemnością, jakże wielka to ciemność*” *Depresja i choroba afektywna dwubiegunowa*. (16.04.2007 r.). Uczestniczyli wszyscy pracownicy Instytutu. Referat wygłosił ks. P. H. Kieniewicz – *Stygmatyzacja osób chorych psychicznie jako problem moralny*.

Wszyscy członkowie Instytutu wzięli udział w Ogólnopolskim Spotkaniu Naukowym Sekcji Polskich Teologów Moralistów w Kamieniu Śląskim: *Antropologia teologicznomoralna. Koncepcje – kontrowersje – inspiracje* (10-12.06.2007 r.). Referat wygłosił ks. S. Nowosad: *Prawda człowieka i prawda jego działania*. W dyskusji panelowej wziął udział o. A. Derdziuk. On także przewodniczył zespołowi przygotowującemu księgę pamiątkową poświęconą Ks. Prof. J. Nagórnemu. Spotkanie to było jednocześnie zebraniem założycielskim Stowarzyszenia Teologów Moralistów. Wszyscy pracownicy Instytutu zostali członkami zwyczajnymi tego Stowarzyszenia.

Pracownicy Instytutu wygłosili referaty i uczestniczyli w następujących sympozjach:

O. A. Derdziuk: „Formacja do jedności eklezjalnej” Konferencja rektorów seminariów diecezjalnych i zakonnych w Polsce (Poznań, 4.09.2006); „Miejsce polskiej teologii moralnej w Europie” VI zamojskie sympozjum naukowo-szkoleniowe (Zamość, 11.01.2007); „Żal za grzechy i wyznanie grzechów” Szkoła spowiedników (Skomielna Czarna, 15.03.2007).

Ks. J. Gocko: I Warsztaty Filozofii Politycznej (Białystok, 10.11.2006). Wykład: *Personalistyczny wymiar wolności w życiu gospodarczym*; Tydzień Eklezjologiczny KUL (30.03.2007). Wykład: „*Sub luce Evangelii*” (KDK 46). *O potrzebie ewangelicznego rozeznania znaków czasu?*

Ks. K. Jeżyna: komunikat: *W duchu sprawiedliwości*. Sympozjum ITM: „Miłość – wierność – uczciwość małżeńska. Przesłanie moralne Kościoła” (Lublin, 1.12.2006); wykład: *Akcja Katolicka w nurcie cywilizacji miłości*. Kongres Akcji Katolickiej Diecezji Rzeszowskiej (Rzeszów, 23.09.2006); wykład: *Zasady etyczne w bioetyce*. Spotkanie Diecezjalnego Duszpasterstwa Pracowników Nauki m. Lublina (Lublin, 22.10.2006); wykład: *Sukces a moralność. Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”* Konferencja nauki praktyki „Polski sukces – dokonania i perspektywy” (Warszawa, 27.04.2007); cykl wykładów z teologii moralnej ogólnej (15.03.2007; 26.04.2007; 14.06.2007). Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Lublinie; wykład – *Wychowanie do wartości moralnych*. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Konferencja: „Každy nauczyciel wychowawcą” (Zamość, 4.06.2007).

Ks. P. H. Kieniewicz: Program IP JAFARE-2006 17-29.09.2006, Groningen (Holandia); Referat: *Euthanasia in the teaching of Raman Catholic Church*; Sympozjum „Godność dziecka z chorobą układu nerwowego” Polsko-Amerykański Instytut Pediatrii WL UJ Kraków (17.05.2007); Referat: *Godność człowieka w perspektywie teologicznomoralnej*; Sesja panelowa „Komu oddasz swoje organy?” (KUL, 22.05.2006); Głos w panelu z perspektywy teologicznomoralnej; Wykład: *Moralne przesłanie encykliki „Evangelium vitae”* (Warszawa, 18.11.2006); Wykład dla księży w ramach kształcenia do egzaminu proboszczowskiego: *Współczesne problemy bioetyczne* (Lublin, 14.04.2007).

Ks. K. Kwiatkowski: Referat na spotkaniu Prezydium Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej przy Delegacie Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji w Fawley Court: *Chrzest św. źródłem odpowiedzialności za Kościół* (Henley-on-Thames – Wielka Brytania, 30.09.2006).

Ks. S. Nowosad: V European Symposium for University Professors (Rzym, 28.09.-1.10.2006); Referat: *Man as the Primary Way for the University*; Challenges to the Catholic University in the Present Times (Ružomberok, Słowacja, 9-12 maja 2007); wypowiedź nt. *KUL wobec wyzwań współczesnej kultury*; udział w dyskusjach; „Uniwersytet w służbie prawdy, wolności i życia” (KUL, Instytut Jana Pawła II, 18 maja 2007); referat pt. *Uniwersytet wobec wyzwań Procesu Bolońskiego i integracji europejskiej*; Referat: *Wokół współczesnego sporu o człowieka*. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna (Zamość, 21.10.2006).

Ks. W. Olech: Wykłady duszpasterskie dla lekarzy pt. *Współczesne problemy bioetyczne* (Strachocina, 25.11.2006, 18.02.2007, 22.04.2007).

Bp J. Wróbel: Wykład dla kandydatów do Kościoła katolickiego pt. *Einführung in die allgemeine katholische Moraltheologie*. Helsinki, 19.02.2007 (3 godz.); udział w sympozjum interdyscyplinarnym nt. „Depresja i choroba afektywna dwubiegunowa. «Jeśli światło, które jest w tobie, jest ciemnością, jakże to wielka ciemność»” (Lublin, KUL, 16.04.2007). Referat: *Bioetyczne podstawy psychoterapii*.

Ks. M. Pokrywka: Spotkanie Akcji Katolickiej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej (Tomaszów Lub., 20.03.2007) – Referat: *Rodzina wobec wyzwań współczesności*; Spotkanie Akcji Katolickiej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej (Tomaszów Lub., 17.04.2007) – Referat: *Rodzina w poszukiwaniu własnej tożsamości*; Spotkanie Akcji Katolickiej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej (Tomaszów Lub., 15.05.2007) – Referat: *Rodzina sanktuarium życia*; Spotkanie Akcji Katolickiej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej (Tomaszów Lub., 19.06.2007) – Referat: *Rodzina szkołą miłości*.

Ks. W. Rzepa: IV Niezależne Naukowe Spotkanie Młodych nt. „Co Kościół może dać młodemu człowiekowi XXI wieku?” (Rzeszów 27-28.10.2006); Referat: *Chrześcijańska wizja wspólnoty*; Dni Kultury Młodzieżowej KSM „Szukajcie Prawdy” (Tarnogóra, 16.06.2007); Referat i dyskusja: „Pod chórem czy pod parkanem...” *O szukaniu prawdy w Kościele*.

Ks. T. Zadykowicz: „Pojednanie i przebaczenie” Sympozjum organizowane przez Instytut Jana Pawła II, Radę Doktorantów KUL oraz Parlament i Zarząd Uczelnianego Samorządu Studentów KUL (Lublin, KUL 21.02.2007); I. Dni Kanonistów Organizowane przez Dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL oraz koło Naukowe Kanonistów (Lublin, KUL 27.02.-1.03.2007); „Znaki czasu – Czas znaków. Widzieć – Oceniać – Działać” XXXIX Tydzień Eklezjologiczny (Lublin, KUL 19-21.03.2007); *Jan Paweł II – Oscar Romero. W rocznicę śmierci Sług Bożych*. Wykład otwarty o. dr. hab. Wiesława Bara, prof. KUL, zorganizowany przez Katedrę Prawa Kanonicznego WPPKiA (Lublin, KUL 29.03.2007); „«Jeśli światło, które jest w tobie, jest ciemnością, jakże wielka to ciemność». Depresja i choroba afektywna dwubiegunowa. Interdyscyplinarna sesja bioetyczna o depresji” (Lublin, KUL 16.04.2007 r.).

Pracownicy Instytutu pełnią następujące funkcje pozaetatowe na Uczelni: o. A. Derdziuk jest prodziekanem Wydziału Teologii KUL oraz przewodniczącym

Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej; ks. J. Gocko jest kuratorem Akademickiego Związku Sportowego w KUL, członkiem Senackiej i Wydziałowej Komisji Wydawniczej oraz sekretarzem Komitetu Redakcyjnego „Roczników Teologicznych” zeszyt 3 – teologia moralna; ks. K. Jeżyna jest redaktorem naczelnym Komitetu Redakcyjnego „Roczników Teologicznych” zeszyt 3 – teologia moralna; ks. P. H. Kieniewicz jest sekretarzem Rady Wydziału oraz kuratorem Samorządu Studentów WT; ks. S. Nowosad jest pełnomocnikiem Rektora KUL ds. Strategii Lizbońskiej; współprzewodniczącym komisji ds. opracowania angielskiej wersji suplementu do dyplomu; ks. W. Rzepa jest sekretarzem Rady Wydziału oraz opiekunem studentów roku I kursu B Teologii; ks. T. Zadykowicz jest sekretarzem Instytutu Teologii Moralnej, opiekunem IV Roku INoR oraz członkiem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej do spraw Studentów i Doktorantów.

Poza Uczelnią pracownicy Instytutu pełnią następujące funkcje:

O. A. Derdziuk: Rektor WSD Warszawskiej Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów w Lublinie, Cenzor ksiąg kościelnych w Warszawskiej Prowincji Kapucynów, członek Prowincjalnego Komitetu Wydawniczego, egzaminator egzaminów jurysdykcyjnych dla młodych kapłanów w Prowincji Warszawskiej w zakresie teologii moralnej, spowiednik i konferencjonista sióstr zakonnych; **Ks. J. Gocko:** Sekretarz Redakcji „Seminare”, członek Rady Naukowej „Myśl Społeczna i Polityczna”, wiceprzewodniczący Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego; **Ks. K. Jeżyna:** Diecezjalny Duszpasterz Duszpasterstwa Pracowników Nauki m. Lublina; **Ks. P. H. Kieniewicz:** Członek Rady Programowej Wydawnictwa Księży Marianów; **Ks. K. Kwiatkowski:** Ojciec duchowny w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie; osobisty sekretarz Biskupa Ryszarda Karpińskiego – Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. duszpasterstwa emigracji; **Ks. S. Nowosad:** Członek Sekcji Teologii (H01B) w Zespole Nauk Humanistycznych ds. Badań Naukowych w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego (Warszawa), Przewodniczący diecezjalnej Komisji ds. Wyższego Seminarium Duchownego (diecezja zamojsko-lubaczowska), członek diecezjalnej Komisji Teologicznej Procesu Beatyfikacyjnego ks. Błażeja Nowosada (diecezja zamojsko-lubaczowska), członek Referatu Formacji Duchowieństwa (diecezja zamojsko-lubaczowska); **Bp J. Wróbel:** Biskup Diecezji Helsinki; członek „Suomen Ekuumeninen Neuvosto” [Fińskiej Rady Ekumenicznej], członek Komisji ds. Dialogu Międzyreligijnego w Finlandii, członek Rady Naukowej „Horyzonty Wychowania” w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie.

Instytut organizował regularne spotkania wszystkich pracowników ITM, podczas których omawiano aktualne zagadnienia naukowe i organizacyjne. Świadectwem regularności i różnorodności poruszanych zagadnień są protokoły spisane systematycznie przez sekretarza ITM, ks. dra Tadeusza Zadykowicza.

Pracownicy Instytutu przygotowali i opublikowali następujące pozycje książkowe: *Eucharystia dar Chrystusa dla Kościoła posłanego do świata*. Red. J. Nagórny, J. Gocko. Lublin 2006; *Miłość, wierność i uczciwość małżeńska. Przestanie moralne Kościoła*. Red. K. Jeżyna, T. Zadykowicz. Lublin: Wydawnictwo KUL 2006; *Śladami świętych. Księga pamiątkowa ku czci Gabriela Jana Bartoszewskiego OFM Cap*. Red. A. Derdziuk. Lublin 2007; *Wartości moralne w kontekście współczesnego sekula-*

ryzmu. Red. J. Gocko. Lublin 2007; *Formacja moralna – formacja sumienia*. Red. J. Nagórny, T. Zadykowicz. Lublin: Wydawnictwo KUL 2006.

Ponadto pracownicy Instytutu opublikowali 76 artykułów naukowych, haseł encyklopedycznych, artykułów popularnonaukowych oraz recenzji, a także oddali do druku ponad 60 artykułów, haseł i recenzji. Pod kierunkiem pracowników Instytutu sfinalizowano 63 prace magisterskie: o. A. Dredziuk – 18; ks. J. Gocko – 10; ks. K. Jeżyna – 9; ks. P. H. Kieniewicz – 9; ks. S. Nowosad – 4; ks. M. Pokrywka – 6; bp J. Wróbel – 1; ks. T. Zadykowicz – 6. Pracownicy Instytutu przygotowali: 13 recenzji doktorskich: o. A. Dredziuk – 1 (Wojciech Sugier – UKSW); ks. J. Gocko – 3 (Ryszard Zych, Stanisław Rysz – UKSW; Waldemar Olech – KUL); ks. J. Gocko – 1 recenzja nostryfikacji doktoratu (KUL); ks. K. Jeżyna – 2 (Michał Nagórny – KUL; Ewa Gnady – UKSW); ks. S. Nowosad – 3 (Edward Torończak, Jacek Mizak, Robert Urbańczyk – KUL); 7 recenzji wydawniczych: o. A. Dredziuk – 1; ks. J. Gocko – 2; ks. P. H. Kieniewicz – 2; ks. S. Nowosad – 2 oraz 132 recenzje magisterskie: o. A. Dredziuk – 25; ks. J. Gocko – 22; ks. K. Jeżyna – 24; ks. P. H. Kieniewicz – 10; ks. S. Nowosad – 11; ks. M. Pokrywka – 27; bp J. Wróbel – 1 i ks. T. Zadykowicz – 12.

Dnia 31 maja 2007 r. odbyły się egzaminy licencjackie z teologii moralnej dla studentów II roku kursu wyższego. Egzaminy zdali i otrzymali tytuł licencjata: ks. Lesław Białek, p. Iryna Chopoydalo, ks. Grzegorz Głęb, p. Mariya Havinska, p. Orysa Holub, ks. Mykhaylo Kotsurovskyy, ks. Dariusz Kulecki, p. Paweł Kulicki, p. Ivanna Melnyk, p. Irena Murdza, ks. Janusz Podzielny, ks. Roman Wiśniewski. Wcześniej, dnia 5 lutego 2007 r., odbył się z wynikiem pozytywnym egzamin licencjacki z teologii moralnej o. Zonoviya Kastrana, studenta grupy lwowskiej, który ukończył studia licencjackie w poprzednim roku akademickim.

Pracownicy Instytutu przygotowali materiały do opublikowania w „Rocznikach Teologicznych” z. 3 (teologia moralna) za rok 2008.